

Република Србија

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ**

-Управа за ветерину-

Број: 001199337 2024 14841 001 000 000 001

Датум: 16.04.2024. године

Београд

**ПЛАН СПРОВОЂЕЊА МОНИТОРИНГА НА БОЛЕСТ ТРАНСМИСИВНЕ
СПОНГИФОРМНЕ ЕНЦЕФАЛОПАТИЈЕ КОД ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА У СКЛАДУ СА
ПРОГРАМОМ МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА ЗА 2024. ГОДИНУ**

Ради раног откривања и дијагностике Трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија (у даљем тексту: ТСЕ) мониторинг на циљним врстама животиња прописан је Правилником о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести („Службени гласник РС”, бр. 96/10, 33/16 и 54/19; у даљем тексту: Правилник) и Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2024. годину (Сл. Гласник РС, број: 21/2024; у даљем тексту: Програм мера).

Програмом мера, Поглављем VII. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА ЖИВОТИЊА У ЦИЉУ ОТКРИВАЊА БОЛЕСТИ И ИНФЕКЦИЈА И ОТПОРНОСТИ НА АНТИМИКРОБНА СРЕДСТВА, тачка 3. Друге болести, е) Трансмисивне спонгиоформне енцефалопатије прописано је да се доноси план спровођења мониторинга на овцама и козама које су заклане за исхрану људи.

1. МОНИТОРИНГ ОВАЦА И КОЗА

1.1. Старост животиње од које се узима узорак

Узоркују се само животиње старије од 18 месеци.

Старост се процењује на основу прегледа зуба, видљивих знакова зрелости или било ког другог поузданог податка.

1.2. Циљна група животиња од које се узима узорак

Мониторинг код оваца и коза спроводи се узимањем узорака од животиња које:

1. нису намењене за исхрану људи, а угинуле су или су убијене, осим животиња које су угинуле или су убијене у оквиру мера за сузбијање и искорењивање заразних болести животиња;
2. су заклане за исхрану људи.

Током 2024. године, од оваца и коза које су заклане (у објектима за клање) и чије месо је намењено за исхрану људи а које су старије од 18 месеци, узеће се укупно 1000 узорака на целој територији Републике Србије.

Узорковање ради дијагностичког испитивања треба да буде репрезентативно, за свако

епизотиолошко подручје и сезону, при чему се, ако је то могуће, избегава вишеструко узорковање из истог стада.

Праћење реализације овог Плана вршиће Управа за ветерину, и по потреби може се извршити ревизија истог.

2. МОНИТОРИНГ ГОВЕДА

Мониторинг код говеда спроводи се узимањем узорак у складу са Правилником.

3. УЗОРКОВАЊЕ И ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ

За дијагностичко испитивање узима се узорак обекс.

Узорак обекса се узима, обележава и пакује у складу са Прилогом 1, који је саставни део овог плана.

Узорковање врши:

1. **ветеринарски инспектор**, приликом службене контроле на линији клања;
2. **ветеринар из надлежне ветеринарске станице/ветеринарске службе**¹ под надзором ветеринарског инспектора, у осталим случајевима.

Узорак на дијагностичко испитивање прати Упут за дијагностичко испитивање на присуство ТСЕ (у даљем тексту: **Упут**), потписан од стране ветеринарског инспектора.

Упут за узорак узет од оваца и коза је дат у Прилогу 2 овог плана и представља његов саставни део.

Упут за узорак узет од говеда је дат у Прилогу 3 овог плана и представља његов саставни део.

Узорак који узима ветеринарски инспектор, заједно са Упутом, доставља се ТСЕ лабораторији.

Узорак који узима **ветеринар из надлежне ветеринарске станице/ветеринарске службе** заједно се са Упутом, доставља надлежном ветеринарском институту.

Надлежни ветеринарски институт узорке заједно са Упутом доставља ТСЕ лабораторији.

Надлежне ветеринарске станице о узетим узорцима воде евиденцију у Табели 1 - Евиденција о узорцима говеда, оваца и коза упућеним на дијагностичко испитивање на присуство ТСЕ која је дата у Прилогу 1 овог плана.

3.2.1. Упут

Упут мора да буде потписан од стране ветеринарског инспектора.

Упут се попуњава у два примерка.

Ветеринарски инспектор задржава једну копију као доказ слања узорка на дијагностичко испитивање.

Оригинал Упута прати узорак до ТСЕ лабораторије, која исти задржава.

3.2.2. Поступак са трупом и припадајућим деловима животиње од које је узет узорак

Труп и сви припадајући делови животиње, који је намењен за исхрану људи, од које је узет узорак, под надзором је ветеринарског инспектора до добијања резултата дијагностичког испитивања.

---

¹ Ветеринарска служба на фармама која врши послове за потребе сопственог сточарства

У случају позитивног дијагностичког налаза, месо и сви припадајући делови животиње се уништавају као материјал Категорије 1.

4. ТСЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ

4.1. Узорци за дијагностичка испитивања за све категорије закланих, принудно закланих и закланих по хитном поступку говеда, оваца и коза чије месо и припадајући јестиви делови су намењени за исхрану људи шаљу се у лабораторију на Факултету ветеринарске медицине у Београду или у Научни институт за ветеринарство Србије у Београду.

4.2. Слање узорака на дијагностичка испитивања за сва угинула, убијена или принудно заклана или заклана по хитном поступку говеда, оваца и коза чије месо и припадајући јестиви делови нису намењени за исхрану људи врши се према следећој шеми:

Округ	Институт	Округ	Институт
Северно-бачки	Факултет ветеринарске медицине	Шумадијски	НИВ Србије
Западно-бачки	Факултет ветеринарске медицине	Поморавски	НИВ Србије
Јужно-бачки	Факултет ветеринарске медицине	Подунавски	НИВ Србије
Средње-банатски	Факултет ветеринарске медицине	Браничевски	НИВ Србије
Јужно-банатски	Факултет ветеринарске медицине	Зајечарски	НИВ Србије
Сремски	Факултет ветеринарске медицине	Борски	НИВ Србије
Северно-банатски	Факултет ветеринарске медицине	Пчињски	НИВ Србије
Златиборски	Факултет ветеринарске медицине	Нишавски	НИВ Србије
Моравички	Факултет ветеринарске медицине	Топлички	НИВ Србије
Рашки	Факултет ветеринарске медицине	Пиротски	НИВ Србије
Расински	Факултет ветеринарске медицине	Јабланички	НИВ Србије
		Град Београд	НИВ Србије
		Мачвански	НИВ Србије
		Колубарски	НИВ Србије

4.3. Слање узорака на дијагностичка испитивања пореклом од свих категорија говеда, оваца и коза код којих постоји сумња на заразну болест ТСЕ шаљу се на испитивање у лабораторију Факултета ветеринарске медицине у Београду.

5. ФИНАНСИРАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О МОНИТОРИНГУ ГОВЕДА, ОВАЦА И КОЗА

У буџету Републике Србије обезбеђена су средства за дијагностичка испитивања код сумње и службене потврде на ТСЕ, дијагностичка испитивања угинулих говеда, дијагностичка испитивања

оваца и коза и за узимање узорака од уинулих говеда, оваца и коза, као и транспорт узорака за дијагностичка испитивања на ТСЕ који су узети од говеда, оваца и коза које нису намењене за исхрану људи.

Надокнада за обављене послове узимање узорака од уинулих говеда, оваца и коза, као и транспорт узорака за дијагностичка испитивања на ТСЕ који су узети од говеда, оваца и коза које нису намењене за исхрану људи до надлежног ветеринарског института врши се ветеринарским станицама које су извршиле узорковање.

Ветеринарским службама на фармама, које врше послове за потребе сопственог сточарства, не врши се надокнада за обављене послове узимања узорака и транспорт узорака до надлежног ветеринарског института.

Надлежни ветеринарски институт врши транспорт узорака до ТСЕ лабораторије.

Ветеринарски институти, који достављају узорке до ТСЕ лабораторије на испитивање, трошкове транспорта узорака правдају уговором о поверавању послова здравствене заштите животиња за 2024. годину (уговор о спремности).

Трошкове настале за набавку неходне опреме за узорковање, као и трошкове транспорта узорака до ТСЕ лабораторије, од животиња које су намењене за исхрану људи, сноси субјекат у пословању храном у објекту у коме је извршено узорковање и узорак достављен на дијагностичко испитивање.

Ветеринарске станице/службе које врше узорковање код говеда, оваца и коза, до 05. у месецу за претходни месец, достављају надлежном ветеринарском институту:

1. рачун и
2. извештај о узорцима који су предмет достављеног рачуна у форми која је дата у Прилогу 4 овог плана.

Надлежни ветеринарски институт за своје епизоотиолошко подручје обједињује податке достављене од стране ветеринарских станица и припрема збирни извештај (фактурни извештај) који на месечном нивоу доставља (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину.

ТСЕ лабораторије извештаје о резултатима дијагностичког испитивања достављају на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину.

Обједињен извештај о мониторингу који је спроведен у 2024. години у Републици Србији, Управи за ветерину доставља Национална референтна лабораторија Факултета ветеринарске медицине у Београду до 15. јануара 2025.

6. ФИНАНСИРАЊЕ ПРЕВОЗА И ПЕРАДЕ ЛЕШЕВА ГОВЕДА СТАРИЈИХ ОД 24 МЕСЕЦА

Како би се надзирано спровођење нешкодљивог уклањања перадом, уинулих говеда старијих од 24 месеца од којих је узет узорак за дијагностичко испитивање на БСЕ, шеф ветеринарске инспекције у округу организује спровођење поступка из ове тачке.

У буџету Републике Србије обезбеђена су средства за финансирање превоза и пераде лешева говеда старијих од 24 месеца **уз услов да су лешеве животиња претходно узорковани за дијагностичко испитивање на БСЕ.**

Ради преузимања лешева и одвожења на прераду у објекат за прераду споредних производа животињског порекла (кафилерија), шеф ветеринарске инспекције у округу организује да се обавести или оператер за прераду (Енергозелена у Инђији и Напредак у Ћуприји) или оператер за превоз коме су поверени послови превоза (ALEX PRODUCT, Краљево; KOMUNALNO JAVNO PREDUZEĆE NAŠ DOM, LOZNICA; HIGIJENA TOMIĆ – Лајковац)

За наведене оператере контакт је следећи:

1. Енергозелена у Инђији - 022 800 450
2. Напредак у Ћуприји - 035 8856 065
3. ALEX PRODUCT, Краљево - 069 2823022
4. KOMUNALNO JAVNO PREDUZEĆE NAŠ DOM, LOZNICA - 015 7882 291
5. HIGIJENA TOMIĆ - Лајковац - 014 71441

Оператери се контактирају на дневном нивоу и пријављују се угинуле животиње од којих је узет узорак, како би се током истог дана, ако је број животиња већи или најкасније наредног дана ако је у питању једна или две животиње, односно у року од 24 часа, угинуће уклонило из објекта за узгој и држање животиња.

Подаци о лешевима говеда која су на нивоу округа **током месеца** узоркована и преузета од стране оператера, воде се у **табели - Евиденција угинулих и узоркованих лешева говеда старијих од 24 месеца, која је наведена у Прилогу 5 овог плана (у даљем тексту: Евиденција).**

Евиденција треба да буде потписана и печатирана од стране шефа ветеринарске инспекције у округу која се доставља се на месечном нивоу, редовном поштом у оригиналу, насловљено на Одељење за здравље животиња. Евиденција се доставља и путем електронске поште као скенирани оригинални документ и у форми excel табеле на мејл адресе tatjana.labus@minpolj.gov.rs, jasna.terzic@minpolj.gov.rs, biljana.merdovic@minpolj.gov.rs

Евиденција се доставља до 5. у месецу за претходни месец као део документације који је потребан за исплату накнаде оператерима за превоз и прераду лешева говеда.

Потврда о испоруци

Пошиљку у превозу прати потврда о испоруци.

Потврду о испоруци се издаје приликом преузимања угинуле животиње.

Форма потврде о испоруци је наведена у члану 79. Правилника о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла, ветеринарско-санитарним условима за изградњу објекта за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и условима за сточна гробља и јаме гробнице ("Службени гласник РС", бр. 31/2011, 97/2013, 15/2015, 61/2017, 118/2023).

Документација која је неопходна за исплату

Из округа се доставља Евиденција угинулих и узоркованих лешева говеда старијих од 24 месеца (Прилог 5).

Документација коју оператер доставља за исплату је фактура, оригинал или оверена копија потврда о испоруци са наведеним бројем ушне маркице, тежином и бројем ИД газдинства са којег је преузета животиња потписана од стране испоручиоца, превозника и примаоца као и доказ о измереној тежини приликом пријема у кафилерију, који се доставља уз захтев. Плаћање за превоз и прераду се врши у складу са крајњом килажом измереном у кафилерији.

Поред наведеног доставља се и excel табела са списком потврда и у електронској форми на tatjana.labus@minpolj.gov.rs; jasna.terzic@minpolj.gov.rs и biljana.merdovic@minpolj.gov.rs

Уколико се податак о тежини, која је наведена на потврди, разликује од тежине која је измерена у кафилерији, прихвата се тежина која је измерена у кафилерији.

7. ЦЕНОВНИК УСЛУГА

1. Узорковање*:

- Говеда: 2600,00 динара;
- Овце и козе: 1800,00 динара

2. Лабораторијско испитивање:**

- Патохистолошко испитивање: 2.000,00 динара
- Имунохистохемија: 2.500,00 динара
- Western blot: 2.500,00 динара
- PrioSTRIP: 2.500,00 динара
- Елиса: 2.500,00 динара

* У цену је укључен и транспорт узорака до надлежног института односно лабораторије

** Износ накнаде за спровођење дијагностичких испитивања/лаб. анализа укључује и набавку дијагностичког теста.

- Износ накнаде је изражен без ПДВ;

